

Tvangshævede pensioner blandt kontanthjælpsmodtagere

Det kan have store konsekvenser for levestandarden som pensionist, hvis man kun har folkepensionen og ATP at leve af. Det kan blive konsekvensen for kontanthjælpsmodtagere, som kan blive tvunget til at hæve deres pension i utide. Når hele eller dele af pensionen bliver hævet før pensionsalderen, mister kontanthjælpsmodtagerne pensionen, som med renters rente skulle have sikret forsørgelsen til alderdommen. Tilmed skal man betale en ekstra høj strafafgift på 60 pct. af pensionen, fordi den hæves i utide. Mange må derfor starte forfra med at spare op til pension – og ofte kun 5-10 år før folkepensionsalderen. De når ikke at få sparet det hele op igen. Det bliver økonomisk sværere for dem at forlade arbejdsmarkedet, hvis de tidligere har fået deres pensionsopsparing tvangshævet.

I 1998 blev der indført krav om, at kontanthjælpsmodtagere efter seks måneder skal hæve og forbruge deres pensionsopsparing, der overstiger 50.000 kr. for enlige og 100.000 kr. for ægtefæller eller samlevere. Man kan først få kontanthjælp igen, når pengene er forbrugt.

Denne analyse belyser, hvor mange der bliver tvunget til at hæve deres pension, hvor mange penge som hæves, og det undersøges, hvad der karakteriserer disse personer.

Notatet viser

- Det skønnes, at omkring 1.000 personer hævede i perioden 2017-2019 i alt 200 mio. kr. i pensioner, der var tiltænkt alderdommen. Heraf blev 110 mio. kr. betalt i afgifter til staten.
- I gennemsnit har hver person hævet 180.000 kr. Det svarer til halvdelen af deres samlede pensionsformue.
- Der tegner sig et billede af, at gruppen, som bliver tvunget til at hæve deres pensioner i utide, er en særlig gruppe, der ikke ligner de øvrige kontanthjælpsmodtagere.
- Kontanthjælpsmodtagere, der hæver deres pension i utide, er typisk personer i aldersgruppen 40-60 år. Deres gennemsnitsalder er 48 år, mens de øvrige kontanthjælpsmodtagere i gennemsnit er 36 år.
- De har modtaget kontanthjælp i relativt kort tid sammenlignet med de øvrige kontanthjælpsmodtagere. Det kan hænge sammen med, at de efter 26 uger på kontanthjælp kan tvinges til at hæve deres pension og først få kontanthjælp igen, når de har levet af pensionspengene.
- Det er personer, som har haft en større tilknytning til arbejdsmarkedet end andre kontanthjælpsmodtagere. Deres anciennitet på arbejdsmarkedet er ca. dobbelt så høj som for andre kontanthjælpsmodtagere.
- Den pension, som kontanthjælpsmodtagerne hæver i utide, er højere jo ældre personerne er. Det kan skyldes, at bundgrænsen på 50.000 kr. (100.000 kr. for ægtefælle/partner) betyder, at dem, der har sparet mest op, rammes hårdest. Det har den ulempe, at det er de personer, som har færrest år til pension, som oplever de hårdeste konsekvenser af kontanthjælpsreglen. De har tilmed færrest år tilbage til at forsøge at genskabe deres pensionsopsparing.

26.03.2021

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Katrine Søe
Konsulent
Dir. 41919130
kas@forsikringogpension.dk

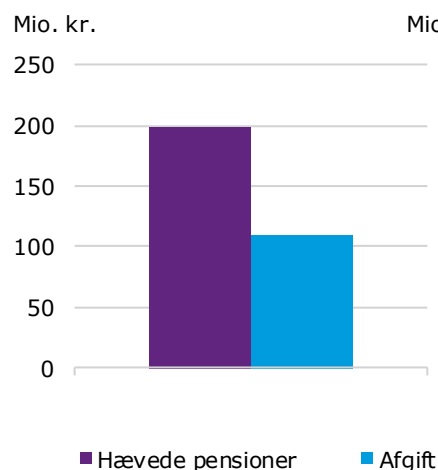
Sagsnr. GES-2012-00154
DokID 422131

Kontanthjælpsmodtagerne hæver i gennemsnit 180.000 kr. af deres pensionsopsparing

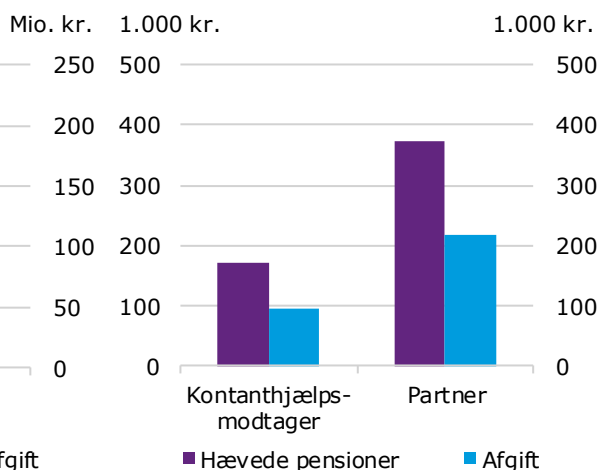
I perioden 2017-2019 skønnes det, at der var ca. 1.000 kontanthjælpsmodtagere, fordelt på 200-400 personer per år, som hævede deres pension i utide. Samlet set blev der hævet 200 mio. kr. Heraf udgjorde afgifter til staten 110 mio. kr., jf. figur 1.

For den enkelte kontanthjælpsmodtager er beløbet i gennemsnit 180.000 kr., hvoraf 95.000 kr. er afgift til staten på 60 pct., fordi pensionen hæves i utide¹, jf. figur 2.

Figur 1. Hævede pensioner for 200 mio. kr.

Figur 2. Kontanthjælpsmodtagerne hævede i gennemsnit 180.000 kr.

Anm.: Hævede pensioner er beskrevet i boks 1. Kategorien Partner dækker over ægtefæller og samlever.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Efter afgiften er betalt, er der i gennemsnit 85.000 kr. tilbage, som kontanthjælpsmodtagerne skal leve af, før de igen kan modtage hjælp fra det offentlige. Kontanthjælpsmodtagernes ægtefæller eller samlevere kan også blive tvunget til at hæve deres pension. De hæver typisk dobbelt så meget som kontanthjælpsmodtagerne. Det skyldes formentlig, at bundgrænsen for, hvornår man kan tvinge en partner til at hæve sin pension, er dobbelt så høj, jf. boks 1 på næste side. I langt de fleste tilfælde er det kun én af personerne i parforholdet, der hæver.

Kontanthjælpsmodtagerne havde i gennemsnit en pensionsformue på 455.000 kr., inden de blev pålagt at hæve hele eller dele af deres pensionsformue. Der hæves i gennemsnit 180.000 kr., jf. figur 3.

Det er ikke nødvendigvis hele pensionsformuen, som bliver hævet i utide. Det kan hænge sammen med, at der er nogle ordninger, som ikke kan hæves i utide, jf. boks 1.

Blandt de yngste kontanthjælpsmodtagere er det ofte hele beløbet, som bliver hævet. Men også for de ældste, som har få år til folkepension, hæves størstedelen.

¹ Pensioner, som hæves før pensionsudbetalingsalderen (PBL-alderen), pålægges en afgift på 60 pct., fordi de hæves i utide. PBL-alderen er ændret flere gange fra 60 år til 5 år før folkepensionsalderen og er i dag 3 år før folkepensionsalderen for nye pensionsordninger.

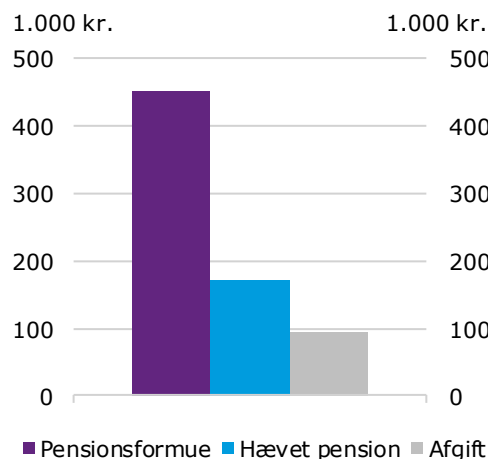
Blandt 60-64-årige kontanthjælpsmodtagere er det 60 pct. af formuen, som bliver hævet i utide, jf. figur 4.

Forsikring & Pension

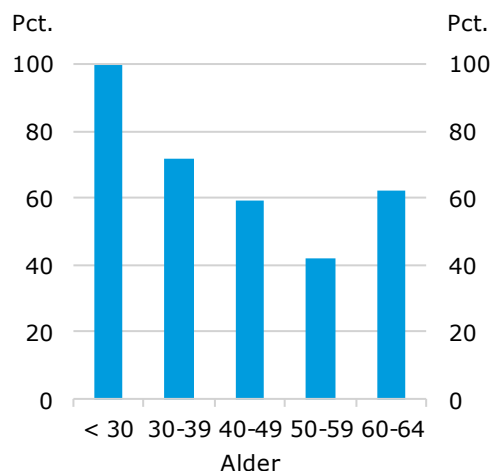
Sagsnr. GES-2012-00154

DokID 422131

Figur 3. Gennemsnitlig formue på 455.000 kr.

Figur 4. De unge hæver den største andel af deres pensionsformue

Anm.: Pensionsformuen er opgjort ultimo året før det år, hvor personerne hæver deres pensioner. Formuen er kun opgjort for de personer, der er beskrevet i boks 1. Figur 4 viser det hævde beløb som procent af formuen ultimo året før. Der kan principielt hæves mere end 100 pct. af formuen pga. forrentning og indbetalinger i løbet af året. I disse tilfælde er andelen hævet nedjusteret til 100 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Boks 1. Definition af kontanthjælpsmodtagere der hæver pension i utide

Modtagere af kontanthjælp omfatter personer, der modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse. For at indgå i analysen skal man have modtaget ydelsen i mindst seks måneder. Det er ikke muligt direkte at observere om en pensionsordning, som hæves i utide, skyldes kontanthjælpsreglen. De personer, som skønnes at have hævet en pensionsordning i utide pga. kontanthjælpsreglen, identificeres ved, at de har hævet et indestående på mere end 50.000 kr. fra en pensionsordning. Tilsvarende, hvis deres ægtefælle eller samlever har hævet mere end 100.000 kr. fra deres pension.

Kontanthjælpsmodtagere vurderes at have tvangshævet deres pension, hvis

- de i perioden 2016-2019 har et forløb, hvor de modtager en kontanthjælpsydelse i mindst 26 uger. Det er tilladt at have et afbrudt ydelsesforløb på op til fire uger uden, at det registreres som en afbrudt forløb.
- de i perioden 2017-2019 har hævet over 50.000 kr. fra deres pensionsordning i utide og betalt en afgift på minimum 51 pct.
- deres ægtefælle i perioden 2017-2019 har hævet over 100.000 kr. fra sin pensionsordning i utide og betalt en afgift på minimum 51 pct.

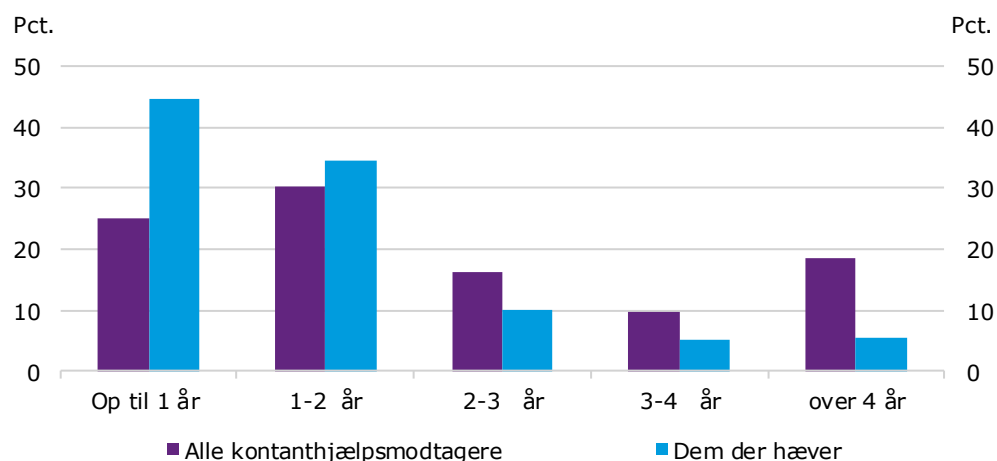
Det er ikke alle pensionsordninger, som kan hæves i utide. Mange er indrettet med en klausul, så de ikke kan hæves. Hvis en pension hæves i utide, udløser det en afgift på 60 pct. Dog er afgiften 52 pct. for kapitalpensioner og 20 pct. for aldersopsparing, jf. Bekendtgørelsen om kapitalpensioner m.v. nr. 1469 af 16/12 2019.

Det er personer i sidste del af arbejdslivet med relativt kort tid på kontanthjælp, som hæver deres pensioner i utide

Kontanthjælpsmodtagere, som hæver deres pension i utide, er kortere tid i kontanthjælpsystemet end de øvrige kontanthjælpsmodtagere i gennemsnit. Det kan skyldes, at de observeres kortere tid i kontanthjælpsystemet i analyseperioden, når de bliver ramt af kontanthjælpsreglen og skal leve af deres pension, før de kan få kontanthjælp igen.

Gruppen af kontanthjælpsmodtagere, som bliver pålagt at hæve deres pensioner i utide, består af personer, som har været på kontanthjælp i relativt kort tid. 45 pct. har været på kontanthjælp i under 1 år, og 80 pct. har været på kontanthjælp under 2 år mellem 2016-2019, jf. figur 5.

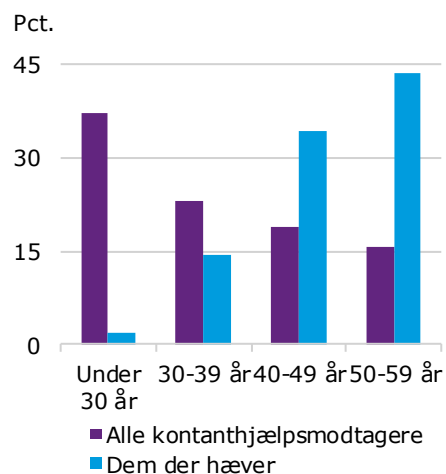
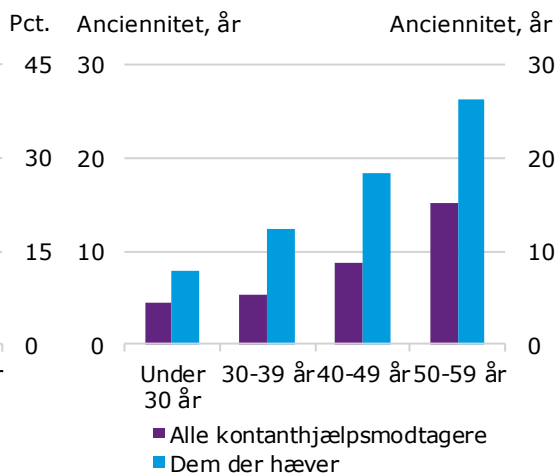
Figur 5. Personer, der hæver deres pension, har generelt en kortere periode på kontanthjælp.

Anm.: Perioden på kontanthjælp er opgjort i perioden 2016-2019 og viser den nyeste periode på kontanthjælp på minimum 26 uger, jf. boks 1. En person kan have flere forløb i perioden, men det er kun det nyeste forløb, der indgår i opgørelsen. Starter forløbet i sidste del af perioden 2016-2019, vises kun den del af perioden, vi observerer, selvom forløbet måtte fortsætte. Antallet af kontanthjælpsmodtagere lå i perioden på omkring 190.000 personer om året.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Kontanthjælpsmodtagere, som hæver deres pension i utide, er primært i aldersgruppen 40-60 år. Gennemsnitsalderen er 48 år. De adskiller sig ved at være ældre end de øvrige personer i kontanthjælpsystemet, som i gennemsnit er 36 år, jf. figur 6.

Figur 6. Personer, der hæver, er i sidste del af arbejdslivet**Figur 7. Personer, der hæver, har lang historik på arbejdsmarkedet**

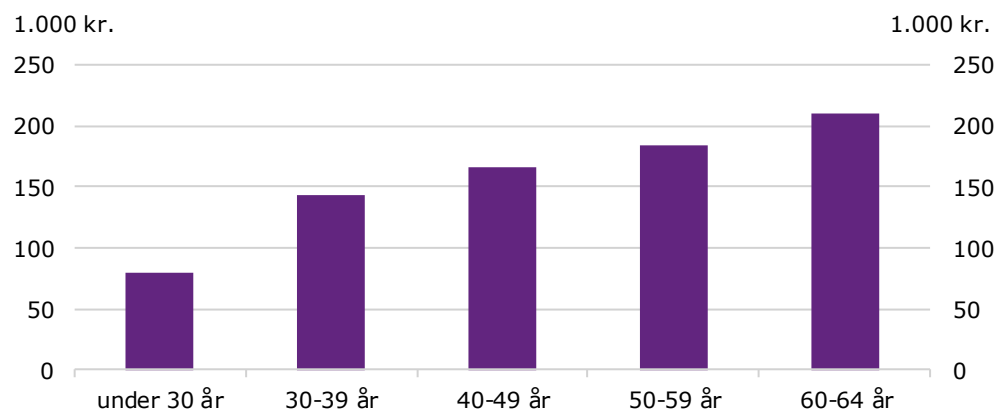
Anm.: Arbejdsmarkedsanciennitet er opgjort på baggrund af årlige ATP-indbetalinger. Fra 1997 er ancienniteten beregnet via ATP-satsen. Før 1997 er der anvendt en kumulativ variabel over erhvervs erfaring i deres primærstilling, bl.a. på baggrund af ATP-bidrag, som er dannet af Danmarks Statistik.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Gruppen adskiller sig ligeledes ved at have en betydelig længere historik på arbejdsmarkedet forud for perioden på kontanthjælp. De har, sammenlignet med de øvrige personer i kontanthjælpssystemet, omkring dobbelt så mange år på arbejdsmarkedet, og det gælder uanset alder, jf. figur 7.

Den pension, som kontanthjælpsmodtagerne hæver i utide, er højere, jo ældre personerne er. Det kan blandt andet hænge sammen med, at der er en bundgrænse på 50.000 kr. (100.000 kr. for ægtefælle/partner), før man kan blive pålagt at hæve sin pension. Da pensionsformuen akkumulerer i løbet af arbejdslivet, er det naturligt, at pensionsformuerne er størst for de ældste personer. Det har den ulempe, at det er de personer, som har færrest år til pension, som oplever de hårdeste konsekvenser af kontanthjælpsreglen. De har tilmed færrest år tilbage til at forsøge at genskabe deres pensionsopsparing.

Personer under 30 år hæver i gennemsnit omkring 80.000 kr., mens det er over 200.000 kr. for personer i alderen 60-64 år, jf. figur 8.

Figur 8. Det hævede beløb stiger med alderen

Anm.: Hævede pensioner er beskrevet i boks 1.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.